

Мъдростта на Сугуни

Индийска легенда.

Нѣкъде нѣщо бѣше паднало. Сѣгледа го орела и помисли, че това е парче месо, спусна се съ мълниеносна бързина, грабна го и се понесе въ облаците. Тамъ разбра, че се е измамилъ, той бѣ грабналъ единъ пръстенъ съ рубинъ. Орелътъ се разсърди и го тупна на земята.

Пръстенътъ съ рубина падна близо до кжщичката въ която живѣеше бедния Сугуни, и тропна предъ краката на младата му жена. Сугуни го взе, погледна и потърка о дрехата си. Привечеръ глашатаитъ съобщиха на населението, че раджата е изгубилъ пръстенъ съ хубавъ, голѣмъ рубинъ и обещава голѣма награда на оня, който му го занесе.

Като научи всичко това, Сугуни повика членовѣтъ на семейството си и имъ каза:

— Азъ намѣрихъ пръстена на раджата. Единъ голѣмъ орелъ го пусна предъ краката ми. Хайде да идемъ сега въ двореца на раджата. Ще му предамъ пръстена предъ всички, като му обясня какъ съмъ го намѣрила. Ако милостивиятъ раджа поиска да ми възнагради и ако ме запита какво бихъ искала, ще му кажа... Само моля, обещавайте ми че ще се задоволите съ онова, което поискамъ.

Всички, безъ да промѣлватъ думица, се съгласиха и цѣлото семейство отиде въ двореца на раджата. Пръстенътъ предадоха на самия раджа и му обясниха работата. Раджата бѣше поразенъ отъ скромността и

хубавитъ обноски на младата Сугуни. Той поиска да узнае, какво желае да я награди.

— Великодушни господарю! — отговори Сугуни. — Най-бедната твоя робиня се осмѣлява да поиска отъ тебе единъ твърде малъкъ даръ. Позволи щото въ петъкъ презъ нощъ-

Лъвъ и лисица

ЛЪВЪТЪ:

— Лисичке, я огледай се въ рѣката —
Отъ гладъ на нищо не приличашъ.
Цѣлъ день по ловъ все гичашъ.
А пъкъ едвамъ ти се държи душата.
Ела съсъ менъ, съдружници да станемъ.
Опасността понѣвга е голѣма,
Но пъкъ каквото хванемъ.
Ще го дѣлиме двама...

ЛИСИЦАТА:

— Благодаря ти, не желая
Съсъ тебъ съдружие да правя,
Отдавна азъ онази басня зная,
Въ която се разправя,
Какъ ти дѣлишъ въ такъвъ случай
Това на тебъ, защото билъ си царъ.
Онуй на тебъ, като на господаръ.
А за съдружника, на край,
Обикновено нищо не остава...
ЛЪВЪТЪ:
— Р-р-р! Бѣжъ отъ тукъ, негодника такава!

А. А.

та, всички фенери, всички свѣтлинни изъ цѣлия градъ да бждатъ изгасени. Искамъ никжде, дори въ твоя пресвѣтълъ дворецъ, да не се виждатъ нито най-малка свѣтлина. Въ замѣна на всичко това, позволи щото бедниятъ домъ на твоята покорна робиня да бжде освѣтленъ, доколкото позволяватъ нашитъ оскѣдни сръдства.

— Скромна жено, нека бжде волята ти! — отговори раджата. — Идущиятъ петъкъ, презъ нощта, ще бжде така, както ти желаешъ.

Доволна, радостна, Сугуни тръгна къмъ своята кжщичка, заедно съ близкитъ си. Тѣ бѣха доста разочаровани отъ нейната чудна молба.

Когато стигнаха, Сугуни прибра последнитъ си останали накити, продаде ги и приготви всичко, каквото ѝ трѣбваше, за да освѣтли въ петъкъ по-хубаво своя домъ.

Дойде и този день. Сугуни отъ зори нищичко не хапна. Тя пости цѣлия день. Вечерта повика мжжата си и своитъ двама девери.

— Братя мои! Обичамъ ви като зеницитъ на очитъ си! — каза тя. —

Приготвихъ всичко каквото трѣбваше, за да бжде нашиятъ домъ добре освѣтленъ. Готови сж вече хиляда свѣщи, които ще запалимъ. Трѣбваше ми само вашата помощ. Единъ отъ васъ ще стои цѣла нощъ на стража предъ главния входъ. Другиятъ да остане предъ малката врата на кжщата ни. Цѣла нощъ нѣма да мигнете. Заклевамъ ви, да бдите най-зорко. Ако на главната врата дойде една млада, хубава жена и поиска да влѣзе, препрѣчете ѝ пжтя и не я пущайте, до като не се закълне, че нѣма никога да излѣзе изъ нашия домъ! А който ще бжде на стража при заднитъ врата, нека застави всѣка жена, която би се опитала да излѣзе, да се закълне, че никога нѣма да се върне.

На братята всичко това се стори много чудно, но навикнали да слушатъ мждрата Сугуни, обещаха, че ще изпълнятъ всичко така, както е наредила.

Тая нощъ цѣлиятъ градъ потъналъ въ непроницаемъ мракъ. Нареджането на раджата бѣше изпълнено. Само въ дома на Сугуни блещѣха съ хубава, мека свѣтлина хиляда

свѣщи. Тая нощъ минаваха презъ града благословенитъ сестри, които правѣха добрини на хората. Тѣ влѣзоха въ града и бавно трѣгнаха по улицитъ отъ кжща въ кжща, кждето да могатъ да се подслонятъ. Но навсѣкжде бѣше мракъ, навсѣкжде тъмнина.

Най-после добритъ сестри забележиха освѣтления домъ на Сугуни и се упжтиха къмъ него. На прага, обаче, ги пресрещна братътъ стражаръ и каза:

— Стойте! Които и да сте, закълнете се, че като влѣзете, нѣма никога вече да излѣзете изъ нашия домъ.

Добритъ сестри се заклеха и влѣзоха вътре.

Едва сега синоветъ на стария Винита разбраха съ кого иматъ работата и се поклониха на мъдростта на Сугуни. Презъ главната врата въ тѣхния домъ влѣзе щастieto и изобилието.

Въ сжщия моментъ, предъ другитъ врата, кждето вардѣше младиятъ братъ, излѣзе една малка отвратителна старица, цѣлата въ парцали, която бързаше да се отдалечи отъ кжщи.

— Закълни се, че повече никога нѣма да се връщашъ въ нашия домъ! — каза ѝ той.

— Заклевамъ се! Заклевамъ се! — извика старицата. — Азъ съмъ бедата!... — Азъ съмъ немилосърдната и лошата сестра на ония хубави, млади жени, които преди малко влѣзоха въ вашия домъ! Ние не можемъ да дишаме единъ и сжщъ въздухъ. Нека Богъ ви благослови!...

Като каза тия думи, старицата изчезна.

Слънцето изгрѣ на другия день и озари домътъ на Сугуни съ щастие. Отъ тогава въ хамбара имъ имаше всѣкога жито, въ сждовѣтъ имъ млѣко, въ сандѣка имъ пари.

Мжжътъ се отнасяше съ почитъ къмъ жена си. Деверитъ я обичаха, слушаха и нейнитъ родители не смѣтаха вече за унижение да ѝ дойдатъ на гости.

Сугуни забрави страданието и горчивинитъ на бедността и се радваше на своето щастие.

Отъ тогава правовѣрнитъ индуци никога вече не държатъ нощемъ кжщитъ си безъ свѣтлина, защото щастieto отива при свѣтлината, а отъ мрака бѣга.

Превелъ Пилигримъ

Първото модерно училище

Първото модерно типово училище у насъ е построено въ с. Кочериново, дупнишко. Проектътъ е на М-вото на благоустройството. Класнитъ стаи се огрѣватъ само отъ източното слънце, което е най-животворно. Училището има 24 класни стаи, салони — гимнастически и театраленъ, басейнъ — плавателна, селска баня, трапезария и пр.

Какъ дяволътъ изгубилъ рогата си

Слънцето печеше силно. И мало и голѣмо бѣше по полето. Косачитъ работѣха усилено. На единъ отъ тѣхъ се счупи косата.

— Ами сега? — извика той и се почеса задъ ухото. — Какво ще правя безъ коса?

— Ако е само това, — каза единъ човѣкъ, който стоеше на страни незабелязанъ отъ никого — тогава азъ мога да ти помогна. Ела съ мене да ти дамъ нова коса.

— Много добре, приятелю, само да не е далече.

— Четвъртъ чась. — отговори непознатиятъ. — Виждашъ ли една хубава голѣма кжща край пжтя — тамъ е.

— Виждамъ я!... — каза селянинътъ. — Кжде ми сж били очитъ до сега? Познавамъ много добре тази мѣстностъ, но такава кжща до сега не бѣхъ виждалъ.

Както и да е, той отиде съ непознатия тамъ. Слънцето печеше ужасно. Странникътъ забеляза какъ селянинътъ си бършеше потъта отъ челото съ една червена кърпа, и запита:

— Нали нѣма да ми откажешъ, ако те повикамъ да приемъ заедно

по едно разхладително питие?

— На драго сърдце, приемамъ, — каза селянинътъ.

Тогава непознатиятъ рече:

— Брате, косата, която искамъ да ти дамъ, е много здрава. Никога не може да се счупи.

— Хе, ако е вѣрно това, тогава бихъ ти заплатилъ колкото поискашъ и съ най-голѣма благодарностъ.

— Не искамъ пари, а ми подпиши тази книга! — И той му подаде единъ листъ, изписанъ съ черни чертички.

Щомъ селянинътъ погледна листа, прекръсти се и косата му настрѣгнаха.

— Душата ли ми искашъ? — викна селянинътъ. — Да не си случайно дяволътъ?

— Да, азъ съмъ дяволътъ, — потвърди спокойно непознатия.

— Тогава напраздно си се трудилъ да ме убедишъ! — отвърна селянинътъ. — Въмѣсто да ти подписвамъ тая книга, по-добре да се върна у дома си безъ коса.

— Както искашъ! — каза дяволътъ. Все пакъ, нека си пийнемъ по

чашка.

Той напълни чашицѣ и докато селянинътъ се озѣрташе за коса, дяволътъ му сипа нѣщо въ чашата, нѣщо такова, което приспива. Селянинътъ, обаче, бѣше наблюдателенъ и досѣтливъ. Той хвърли листа на земята и когато дяволътъ се наведе да го дигне, селянинътъ бързо промѣни чашицѣ. Тогава дяволътъ заспа дълбокъ сънъ.

— Виждашъ ли, — каза селянинътъ — не можъ да ме изхитришъ. — Но сега не трѣбва да губя време.

Селянинътъ бързо облѣче мантията на дявола, сложи на главата си неговата шапка, взе косата, излѣзе и обърна два пжти ключа на бравата.

Навѣнъ бѣше тъмна нощъ. Селянинътъ не можеше да намѣри пжтя за кжщата си. Дълго време той се лута. Най-после забеляза далече свѣтлина. Следъ малко се озова предъ една стара кжщичка и надника презъ счупения прозорецъ. Вътре сѣдѣха на пода, брояха купъ жълтици и се караха. Тѣ не можеха да се споразумѣятъ. Всѣки искаше да вземе по-голѣма частъ отъ паритъ.

Селянинътъ се разтрепери отъ

страхъ. Сѣти се тогава, че на гърба му лежи дяволската мантия, а на главата му — дяволската шапка. Сигурно разбойниците ще се изплашатъ отъ него. Каквото намисли, това и стори. Той отвори притворената врата и влѣзе въ стаята. Щомъ го сѣгледаха, скочиха изплашени и извикаха въ единъ гласъ: „Дяволътъ е дошълъ да ни отвлѣче!“ Нѣкои скочиха презъ прозореца, други се промъкнаха презъ вратата навѣнъ и започнаха да бѣгатъ, колкото имъ крака държатъ. Селянинътъ остана самъ предъ една купчина пари, които разбойниците въ страха си оставиха. Като напълни добре джобовѣтъ си, той почака да се съмне. Презъ това време опасниятъ дяволъ бѣше се събудилъ и разбра, че е заключенъ. Въ гнѣва си той блѣсна вратата съ роговетъ си.

— Чакай, селяко, ей сега ще те науча!

Но при удара на вратата, роговетъ му се счупиха и паднаха на земята.

Дяволътъ видѣ своята безпомощностъ и ядосанъ се прибра въ ада.

Селянинътъ се върна въ кжщата си съ много пари и нова коса. И живѣ дълги години щастливъ.